

Запитань було багато і різних. Але, звичайно ж, журналістам не терпілося розвинути тему, що раптом стала актуальною і навіть децю скандальною, після недавнього візиту на станцію Президента України. Мова йде про можливість зберігання на території промайданчика ЧАЕС або 30-кілометрової зони радіоактивних відходів і відпрацьованого палива з інших країн.

Відповідаючи, зокрема, на запитання кореспондента Бі-Бі-Сі, керівник станції Ігор Грамоткін відмітив, що навіть не міг передбачити, яким резонансом аукціється спілкування журналістів з Президентом країни на ЧАЕС. Віп перебував поряд і все прекрасно чув. Не було ніяких причин витягати зі слів глави держави якусь сенсацію.

Це запитання раніше ніким не розглядалося і не згадувалося, — сказав Сергій Парашин. — По-перше, поки що не вирішено проблеми зберігання відпрацьованого палива Чорнобильської станції. Знадобилося п'ять років, щоб розпочати вирішення проблеми. І ще знадобиться п'ять років, щоб вивезти паливо зі СВЯП-1 на СВЯП-2. Нині НАЕК "Енергоатом" розглядає питання про проект зберігання ВЯП реакторів типу ВВЕР трьох українських АЕС, і це сховище планується розмістити на території зони відчуження. Проблема перебуває в стадії передпроектних досліджень. Проекту немає. А рішення, звичайно, буде приймати парламент. Питання про зберігання відходів інших країн взагалі не стоїть, і я не бачу, коли його можна буде поставити.

Добродій Парашин передбачив, що хвиля підвищеного інтересу виникла, можливо, виходячи із російського досвіду. У сусід таке запитання ставиться, але не про зберігання, а про переробку відпрацьованого палива. Їхній законодавчий орган прийняв рішення про те, що це можливо. В Україні такої технології немає, в ній тільки зберігають ВЯТ.

— Але зберігання й захоронення — різні речі, — уточнив Сергій Костянтинович. — Захоронення можливе тільки в геологічних формаціях, на великих глибинах, у стійких геологічних шарах. У нас є тільки концепція такого сховища, але самого сховища немає.

І знову журналісти повернули русло зустрічі до палива. Тепер уже з точки зору забезпечення без-

У Києві, в приміщенні агентства "Інтерфакс-Україна" відбулася прес-конференція, присвячена Чорнобильській АЕС. У цій зустрічі взяли участь понад 30 представників ЗМІ — працівників центральних телеканалів, газет, радіо. Перед лицем журналістів постали начальник Державного департа-

менту — Адміністрації зони відчуження і зони безумовного (обов'язкового) відселення Сергій Парашин, генеральний директор ДСП "Чорнобильська АЕС" Ігор Грамоткін, головний інженер проекту Плану здійснення заходів на об'єкті "Укриття" Валерій Кулішенко.

"ЗЕЛЕНИЙ ПРЕСИНГ ПРЕСИ"

Закладка першого кубу бетону у фундамент сховища твердих РАВ

пеки населення країни.

Паливо на Чорнобильській станції зберігається давно, оскільки станція працювала, — пояснив Сергій Парашин. — Його нагромаджено велику кількість, тому що для палива реакторів РБМК переробка не передбачувалась. У той же час паливо реакторів ВВЕР вивозиться на переробку в Росію. Тому в результаті 30-річної діяльності ЧАЕС на станції нагромаджено 2 тисячі тонн відпрацьованого палива. Це — факт. Головне завдання зробити із цього факту безпечне столітнє зберігання на цьому майданчику. Безпечне для нас з вами і для народу України.

Ми намагаємося зробити цивілізоване сховище на рівні європейських стандартів. Відпрацьоване паливо реакторів ВВЕР поки що зберігається біля станції. Якщо ми перевеземо його на Чорнобильський майданчик — на Україні безпека підвищиться. Ця концепція безпеки закладена в технологію майбутнього зберігання. Але вона перебуває нині на рівні концептуальної розробки та проектування.

Окрема проблема — поводження з радіоактивними відходами, — підкреслив Сергій Парашин. — У результаті аварії 20-ть років тому на території зони утворилося 2 мільйони кубометрів РАВ. Завдання — зробити їх більш безпечними. Для

цього вводиться найбільше сховище РАВ під назвою "Вектор". Там будуть зберігатися десь до півмільйона кубометрів відходів. Там же передбачається утилізувати всі РАВ України, що утворюються в процесі медичних досліджень, промислових робіт, використання джерел іонізуючого випромінювання, що застосовуються повсюди. Це дасть можливість звільнити великі міста від можливих захоронень поблизу цих міст. Відповідно до цієї концепції безпека України в цілому підвищиться.

— Ядерне паливо на Чорнобильській АЕС зберігається в таких умовах, що чистота у виробничих приміщеннях краща, ніж в залі, де відбувається наша сьогоднішня зустріч, відзначає Ігор Грамоткін. — Я прошу вас усіх до нас, і ми продемонструємо, як здійснюється поводження з ВЯП. Хочу нагадати, що всі операції з відпрацьованим ядерним паливом перебувають під гарантіями МАГАТЕ, під контролем незалежного органу.

Надійшло запитання від журналіста про організацію переробки рідких РАВ з інших станцій.

— Проблема радіоактивних відходів існує практично на всіх АЕС світу, — сказав п. Парашин. — Є чимало технологій поводження з РАВ. Одна з них — цементування — буде застосову-

ватися на майданчику ЧАЕС. На станції у баках нагромадилося тисячі кубічних метрів рідких РАВ у вигляді густої маси. Аби їх можна було зберігати багато років, масу зв'язують цементом, зав'язують у бочки. У такому вигляді РАВ будуть зберігатися тривалі роки на підприємстві "Вектор". Ця технологія — одна із загальноприйнятих. Вона не викликає сумнівів. Тому наше завдання як можна швидше ввести в дію завод з переробки рідких РАВ і протягом 10-15 років все утилізувати. Переробляти відходи з інших станцій на цьому заводі не передбачається. Кожна країна світу, яка розвиває атомну енергетику, має свої сховища РАВ.

Відповідаючи на запитання: "На Чорнобильському майданчику зберігається 9 тонн плутонію. Чи не може він використовуватися для виробництва ядерної зброї?", — Ігор Грамоткін сказав:

— Хочу вас заспокоїти. Слабозбагачене паливо для реакторів типу РБМК ніде в світі ніяким чином використовувати не можна. Навіть у тих країнах, де є необхідні технології. Вартість видобування плутонію із відпрацьованого палива значно перевищує вартість урану на ринку. Це все одно, що топити пічку навіть не асигнаціями, а золотими зливками. Тому говорити про

збройний плутоній не доводиться. Можливо, колись наші діти навчатимуться це робити. Тому давайте не будемо тривожити громадськість України.

— Плутоній у відпрацьованому паливі присутній. Ми про це знаємо. Завдання, поставлене урядом, полягає в тому, щоб забезпечити безпечне зберігання палива, безпечний супровід проекту перетворення об'єкта "Укриття" — коментує Сергій Парашин. — Ми одержуємо на цьому шляху важкий досвід, подекуди негативний. Ви знаєте, що допущено відставання щодо виконання ряду міжнародних проектів. Чому це відбувається? По-перше тому, що західні компанії не знали, що таке Чорнобильський майданчик. Це важкий майданчик. По-друге, сама станція була не готова до прийняття таких складних проектів і до управління ними. За ці кілька років станція підійшла до того, що вже практично готова вести на солідному рівні ці проекти.

Запитання журналіста: чому паливо не вивантажувалося так довго — 5 років?

— Були причини об'єктивного і суб'єктивного характеру, — пояснив Ігор Грамоткін. — Ми отримали паливо в реакторах фактично з однієї причини: чекали вводу нового сховища — СВЯП-2. Ми зменшували

ли дозові навантаження на свій персонал, просто кажучи, берегли його. Вивантаження ВЯП — операція, яка супроводжувалася значними матеріальними затратами і дозовими навантаженнями. У грудні ми свідомо пішли на вивантаження палива зі СВЯП-1, тому що ресурс 1-го блоку закінчується в 2007-у році, а нове сховище СВЯП-2 буде готове в 2010 році. Поки що блок вважається в експлуатації, ми зобов'язані підтримувати в робочому стані всі системи, важливі для безпеки. А це — значні затрати, що обчислюються десятками мільйонів гривень. Все паливо планується вивантажити із реактора до 2007 року.

Запитання: чому затримується тендер на створення нового "Укриття"?

— Скажу про затримку плану SIP в цілому. Тому що причини фактично ті ж, — відповів Валерій Кулішенко. — Треба визнати, що покладений в основу SIP звіт 1998 року та запропонований графік, були дуже вже оптимістичними.

Не були враховані процедури, які існують в Україні. Не враховувалися також процедури Європейського банку. Є і конкретна причина щодо тендеру на конфайнмент. Організатори не мають права відмовляти претендентам, якщо вони просять більше часу на підготовку тендерних пропозицій.

Як це часто трапляється на подібних прес-конференціях, журналісти завершили свої запитання таким чином: чому кінцева мета перетворення Чорнобильського майданчика з "зеленого моріжка замінено на бурхливу пляму"? "Зелений" максималізм ЗМІ та громадськості відомий, але доводиться економити кошти. І, як сказав генеральний директор станції Ігор Грамоткін, зеленої травички, метеликів, що порхають і безтурботно бігають дітей на місці ЧАЕС, не буде. Екзотика — нереальна.

Записав Віктор
КАПУСТА.
Фото Валерія
КРИМЧАКА